

UMEÅ UNIVERSITET

Regeringskansliet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Ert dnr U2024/00585

Yttrande över betänkandet (SOU 2024:16) Växla yrke som vuxen - en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna

Umeå universitet har anmodats att yttra sig över betänkandet (SOU 2024:16) Växla yrke som vuxen - en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna. Rektor har fastställt yttrandet. Remissen har hanterats av Studentcentrum. I beredningen av yttrandet har Lärarhögskolan inbjudits att lämna synpunkter på betänkandet.

Synpunkter på betänkandet

På ett generellt plan instämmer lärosätet med utredningens betänkande att förutsättningarna för yrkesutbildningar i Sverige behöver förbättras. Däremot inrymmer betänkandet ett antal oklarheter som enligt vår bedömning är viktiga att reda ut.

Ett utökat undervisningsuppdrag där kvalitet och flexibilitet kan stärkas inom yrkesutbildning innebär att utbildningsanordnarnas krav på yrkeslärares undervisningskompetens behöver skärpas. Aktuell statistik visar att det redan idag råder stor brist på behöriga yrkeslärare både i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Statistiken visar att fler än hälften av lärarna saknar behörighet att undervisa i ämnet. Trots marknadsföringskampanjer från de lärosäten som bedriver yrkeslärarutbildning minskar antalet studenter över tid. Det är därför en stor brist att betänkandet inte belyser och problematiserar den kompetensbrist som råder bland yrkeslärare idag och som kräver omedelbara åtgärder. I betänkandet nämns exempelvis att yrkeslärare ska kunna utforma kursplaner och bedömningskriterier. För att kunna göra det behöver undervisande lärare genomgå en yrkeslärarutbildning.

En annan brist i betänkandet gäller den del som berör deltagarnas behov av stöd i form av extra anpassningar med mera. Ingenting nämns om hur det ser ut idag när det gäller bristen på tillgång av specialpedagogisk kompetens i yrkesprogrammen inom Vuxenutbildningen och i gymnasieskolan. Inte heller framgår något om att denna kompetens måste förstärkas i nuvarande och planerade yrkesutbildningar.

Vidare innehåller betänkandet ett förslag på en ökad kommunal medfinansiering av det statliga grundbidraget, enligt en standardiserad nivå som beräknas utifrån antalet kommuninvånare. Det vill säga regionala och kommunala skillnader vad gäller utbildningsbehov i relation till förändringar på arbetsmarknaden, kommunstorlek med mera inryms inte inom ramen för grundbidraget. Vi kan se en oroväckande utveckling när det gäller minskade ekonomiska medel för skola och utbildning generellt, vilket i synnerhet drabbar yrkesprogrammen i gymnasieskolan och vuxenutbildningen i mindre kommuner. Härigenom ser lärosätet en risk att yrkesprogram med dyrare utrustning måste stängas ned, inte på grund av minskade arbetsmarknadsbehov eller för få sökanden utan på grund av att den kommunala ekonomin inte klarar av att finansiera yrkesprogram i den utsträckning som de anser vara nödvändig.

UMEÅ UNIVERSITET

Sammanfattningsvis ställer sig lärosätet frågande till hur undervisningskvaliteten i planerade utbildningar ska kunna säkerställas om inte förslaget även inbegriper en större satsning på utbildade yrkeslärare och specialpedagoger. Därtill är det oklart hur mindre kommuner med behov av flexibla yrkesutbildningar ska kunna hantera en ökad medfinansiering i en tid när deras ekonomiska tillgångar är kraftigt begränsade.

Yttrandet har fastställts av rektor Hans Adolfsson efter föredragning av enhetschef Peter Hörnemalm.

Hans Adolfsson
Rektor

Expedieras till
Regeringskansliet
Lärarhögskolan